

1

2

Vertrekpunt: visie

Doelstelling: onderwijs ondersteunen in het werken rond dierenwelzijn

- Kant-en-klaar materiaal, eenvoudig in lessen te integreren
- Afgestemd op de eindtermen

Leerlingen **bewust van de behoeften van dieren en van de verantwoordelijkheden van de mens als diereigenaar** maken

- > Concrete en activerende werkvormen op maat

Doel = **NIET** kennis reproduceren
WEL bewustmaken, sensibiliseren, mening vormen en argumenteren

Leerkrachtenhouding

3

Tone of voice

Ethische vragen durven stellen, onderzoeken, bekijken vanuit verschillende standpunten

- Geen pasklaar antwoord
- Eigen mening leren vormen, argumenteren, bewuste keuzes maken

Geen standpunt innemen, geen overtuiging viseren of bejubelen

- Geen acties onlosmakelijk koppelen aan overtuigingen
- Geen beschuldigende of verwijtende taal
- Niet polariseren
- Feitelijke informatie, uit wetenschappelijke literatuur
- Met voldoende voorbeelden uit verschillende hoeken

4

Tone of voice

Focus: **interactie** tussen mens en dier
5 vrijheden van dieren

Leerlingen denken zelf na over wat dierenwelzijn betekent

Duurzame ontwikkeling als basishouding

5

Aanbod?

Overkoepelende **campagne**

Website met gratis downloadbaar lesmateriaal

Gadget (lied & kalender)
Blogs
Boekenlijst

Webinars voor (student-) leerkrachten

Nieuwsbrief
Automatische e-mails
Nazorg en **contactpunt**

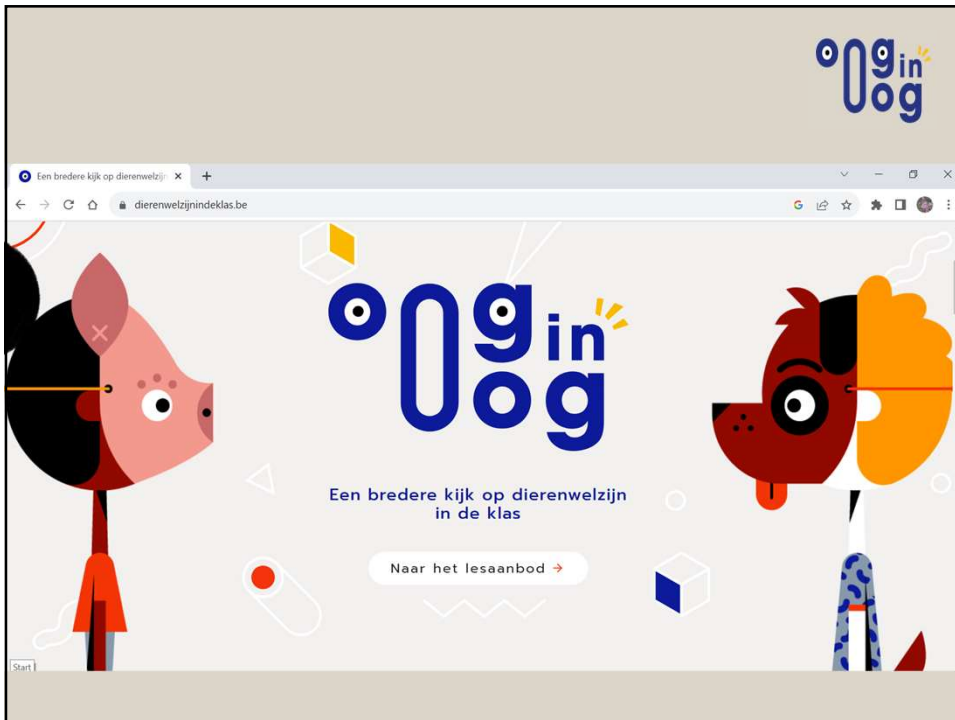
Afgetoetst bij **experts** inhoudelijk didactisch

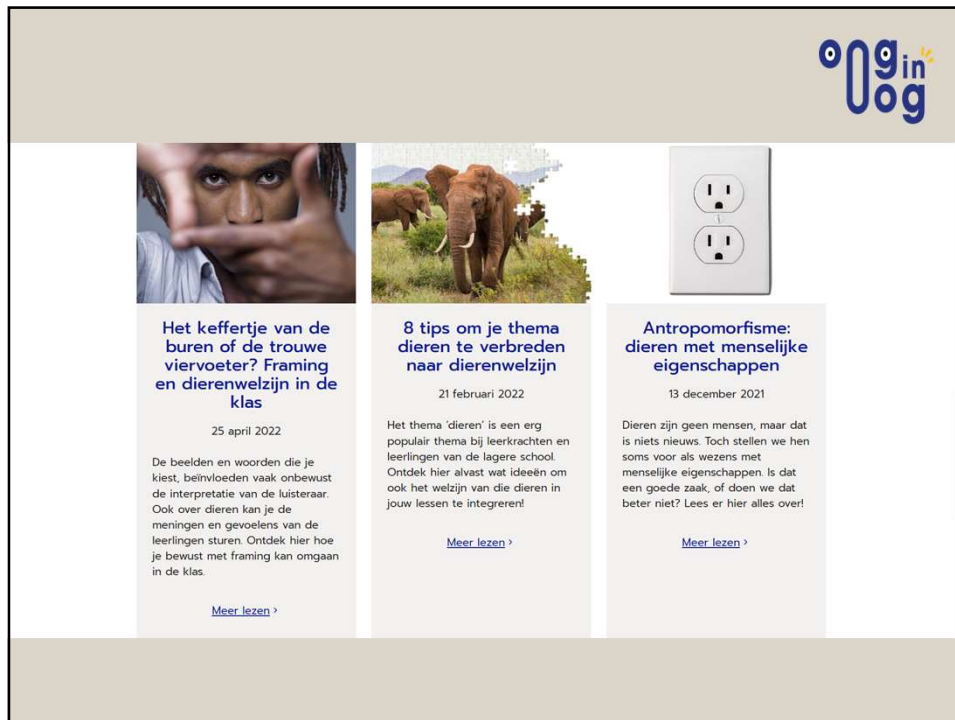
6

7

8

0og in

Het keffertje van de buren of de trouwe viervoeter? Framing en dierenwelzijn in de klas

25 april 2022

De beelden en woorden die je kiest, beïnvloeden vaak onbewust de interpretatie van de luisteraar. Ook over dieren kan je de meningen en gevoelens van de leerlingen sturen. Ontdek hier hoe je bewust met framing kan omgaan in de klas.

[Meer lezen >](#)

8 tips om je thema dieren te verbreden naar dierenwelzijn

21 februari 2022

Het thema 'dieren' is een erg populair thema bij leerkrachten en leerlingen van de lagere school. Ontdek hier alvast wat ideeën om ook het welzijn van die dieren in jouw lessen te integreren!

[Meer lezen >](#)

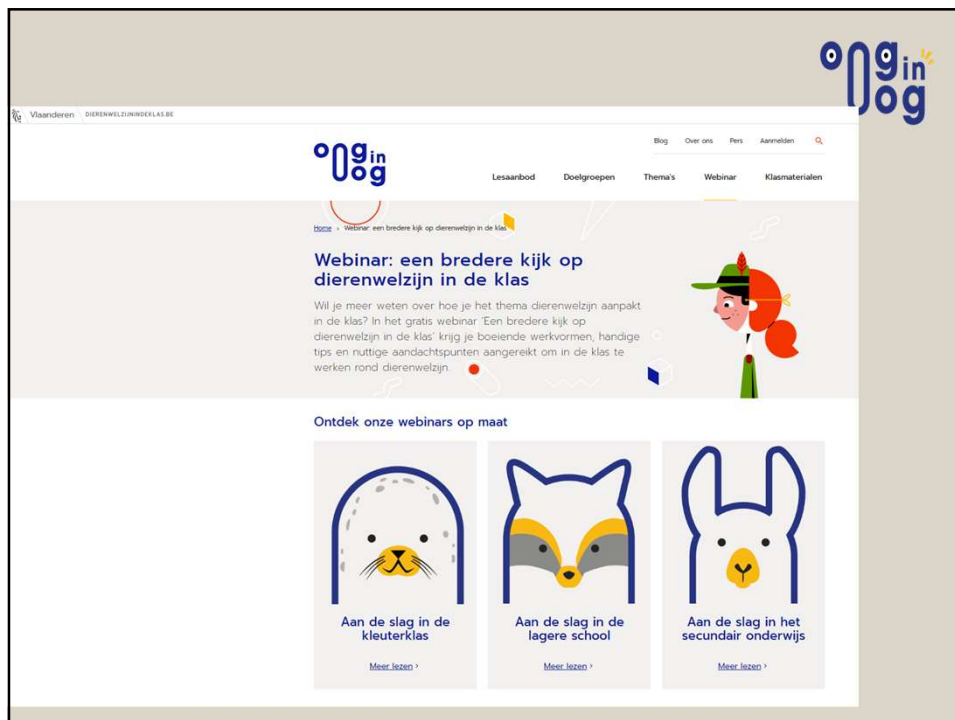
Antropomorfisme: dieren met menselijke eigenschappen

13 december 2021

Dieren zijn geen mensen, maar dat is niets nieuws. Toch stellen we hen soms voor als wezens met menselijke eigenschappen. Is dat een goede zaak, of doen we dat beter niet? Lees er hier alles over!

[Meer lezen >](#)

11

0og in

Vlaanderen | DIERENWELZIJNINDEKLAS.BE

Blog Over ons Pers Aanmelden

Lessaanbod Doelgroepen Thema's Webinar Klasmaterialen

Webinar: een bredere kijk op dierenwelzijn in de klas

Wil je meer weten over hoe je het thema dierenwelzijn aanpakt in de klas? In het gratis webinar 'Een bredere kijk op dierenwelzijn in de klas' krijg je boeiende werkvormen, handige tips en nuttige aandachtspunten aangereikt om in de klas te werken rond dierenwelzijn.

Ontdek onze webinars op maat

Aan de slag in de kleuterklas

[Meer lezen >](#)

Aan de slag in de lagere school

[Meer lezen >](#)

Aan de slag in het secundair onderwijs

[Meer lezen >](#)

12

Zoeken

Zoeken op trefwoord

[Zoeken](#)

Doelgroep

Kleuteronderwijs

Jongste kleuters

Oudste kleuters

Lager onderwijs

1e graad

2e graad

3e graad

Secundair onderwijs

1e graad

2e graad

3e graad

Aanbod

Les

Extra activiteit

Thema's

Dierenwelzijn

Gezelschapsdieren

Landbouwdieren

Proefdieren

Exotische dieren

Op zoek naar meer?

Les 1: Mensen en dieren

Kleuteronderwijs
Jongste kleuters
Dierenwelzijn

Les 2: Zorgen voor dieren

Kleuteronderwijs
Jongste kleuters
Dierenwelzijn

Les 1: Dieren voelen zich goed

Kleuteronderwijs
Oudste kleuters
Dierenwelzijn

Les 2: Mensen zorgen voor dieren

Kleuteronderwijs
Oudste kleuters
Dierenwelzijn

Les 1: Allemaal samen

Lager onderwijs
1e graad
Dierenwelzijn

Les 2: Het welzijn van dieren

Lager onderwijs
1e graad
Dierenwelzijn

Les 1: Verbonden met elkaar

Lager onderwijs
2e graad, 3e graad
Dierenwelzijn

Les 2: Dierenwelzijn onderzoeken

Lager onderwijs
2e graad, 3e graad

13

Thema 1: dierenwelzijn

samen zijn

14

Les
1

THEMA: DIERENWELZIJN

Dieren voelen zich goed

DUUR
25 minuten + (vrij) spelen en werken + 10 minuten afronden

DOELGROEP
Oudere kleuters

Beginsituatie
De kleuters weten wat hun eigen dagelijkse bezigheden zijn. Ze kennen verschillende soorten dieren.

Lesdoelen
De kleuters kunnen voorbeelden geven van dingen die zowel mensen als dieren doen: eten, rusten, bewegen, spelen, bang zijn...
De kleuters weten dat mensen en dieren veel van die dingen op een andere manier doen.

Eindtermen

- **WT.1.2** De kleuters tonen een explorerende en experimenterende aanpak om meer te weten te komen over de natuur.
- **WT.1.3** De kleuters kunnen in concrete situaties gedragingen herkennen die bevorderlijk of schadelijk zijn voor hun gezondheid.
- **WT.1.3** De kleuters tonen een houding van zorg en respect voor de natuur.

Bij de activiteiten in de afsluiting:

- **AM.1.7** De kleuters kunnen een gevoeligheden tonen voor de behoeften van anderen.
- **AM.1.11** De kleuters kunnen bij een activiteit of een spel in een kleine groep, coördinaties of de anderen zich aan de regels houden.
- **AM.4.7** De kleuters kunnen een ruimte inrichten in functie van hun spel.

Materiaal

- Etsels speelgoed- of knuffeldieren (zie Vooraf)
- Zo veel mogelijk soorten diereneten, bv. hondenvoer, kattenvoer, caracaver, konijnkorrels + groenten + kruiden, kippenvoer + aardenroest, paardenvoer + gras + blaadjes + hooi, speel-proceduren, bloemen...
- Eventueel bijlage 1 om op de potjes met voer te plakken.
- Zo veel mogelijk dingen waar dieren op rusten, bv. mand, houten huisje, zitstoel, zaagmeel, stro (speelgoed graansteegels) of hooi (speelgoed gras).
- Diktterspullen en verzorgingspullen, bv. verbanden, pleisters, schaar, lege medicijnflesjes of potjes, sterfzoonop, handdoekjes, microbrander, dijkertje.
- Foto's van dierenartsen (zie bijlage 2)
- Foto's van dingen waar dieren soms bang voor zijn (zie bijlage 3)
- Foto's van dieregedrag (zie bijlage 4)

Tip! Je hebt voor deze les veel materiaal nodig. Vraag gerust aan de kleuters om enkele dingen mee te brengen. Dat verhoogt meteen ook hun betrokkenheid.

Vooraf

- Verzamel zo veel mogelijk soorten diereneten (zie hierboven). Doe ze eventueel in potjes die afschikbaar zijn met een deksel en plak de etsellen (zie bijlage 1) op de potjes.
- De kleuters mogen speelprocedures of knuffels meebrengen naar de klas. Ze mogen ook een foto van hun huisdier(en) meebrengen.
- Zorg zelf zeker voor drie dieren: een hond, een kat, een konijn, een paard, een vogel zoals een kip en een klein knaagdier zoals een cavia. Als de kleuters die dieren meegebracht hebben, hoef je ze niet zelf boven te halen.
- Druk de foto's voor elk onderdeel in kleur af. (zie bijlage 2, bijlage 3 en bijlage 4)

Planning
Je hoeft deze les niet in één keer te geven. Je mag de onderdelen in stukken aanbieden - afhankelijk van hoe lang de kleuters geconcentreerd kunnen blijven.

1

15

Les
1

THEMA: DIERENWELZIJN

Dieren voelen zich goed

Lesverloop

1 Prikkel: Kennismaking met de dieren

Start het lesprogramma met een korte kennismaking van de dieren die de kleuters hebben meegebracht.

Tip! Laat de kleuters eerst alle dieren in de kring leggen, vop een dier aan en vraag wie dat heeft meegebracht.

Alle dieren liggen nu in de kring. Als de vermelde dieren nog niet aanwezig zijn, vraag je ze zelf toe.

2 Eten en drinken

Toon het dierevoer en laat de leerlingen kijken, voelen en ruiken.

- Wat zie je hier? (Eten, diereneten, dierevoer...)
- Wie eet van deze dingen? (Dieren)
- Eten alle dieren hetzelfde? (Nee)
- Wat eet een hond/kat/konijn/paard/vogel/knaagdier? (Vul deze vragen aan met de dieren die de kinderen hebben meegebracht.)

Maak de vergelijking met het eten van mensen. Benadruk dat het dierevoer gezond is voor dieren, maar niet voor mensen!

- Eten wij hetzelfde als dieren? (Soms wel, bv. groenten, maar vaak niet. Bepaalde dingen zijn zelfs giftig voor dieren, bv. chocolade en ui voor honden. Oudere kleuters zouden kunnen vertellen dat wij ook graan en vlees eten. Dat klopt, maar mensen moeten die dingen nog wel bereiden of verwerken voordat het voor ons eetbaar wordt.)

Onderzoek kort de noodzaak van aangepaste voeding.

- Waarom is eten belangrijk voor mensen en dieren? (Dit worden er sterk van, het is gezond, zo hebben we geen honger meer.)
- Wat als we heel weinig of heel slecht eten? (Dan zouden we honger hebben, dan zouden we moe zijn, dan zouden we ongelukkig zijn...)

Daarom is het belangrijk dat dieren de juiste voeding krijgen!

2

3 Huisje

Toon het rustmateriaal voor dieren en laat de leerlingen kijken en voelen.

- Wat zie je hier? (Stro, mand, huisje, stoel, zaagmeel...)
- Wie zou dit nodig hebben? (Dieren, honden, katten, kippen...)
- Wat doen de dieren ermee? (Ze maken er hun huisje mee, ze wonen erin, ze rusten erop, ze slapen erop...)
- Ziet het huis van elk dier er hetzelfde uit? (Nee.)
- Hoe woont een hond/kat/konijn/paard/vogel/knaagdier? (In deze antwoorden heb je aandacht voor een rustplaats, maar ook voor voldoende ruimte om te bewegen, voor een schuilplaats en voor een veilige omgeving waarin het dier zichzelf kan zijn.)

Maak de vergelijking met hoe mensen wonen.

- Wonen wij op dezelfde manier als dieren? (Wij hebben ook een plek nodig om te rusten/slapen, en wij willen ook bewegen/spelen, maar die plekken zien er wel anders uit.)

Onderzoek kort de noodzaak van een aangepaste woonomgeving.

- Waarom is rusten belangrijk voor mensen en dieren? (Dan zijn we niet meer moe, dan kunnen we daarna weer spelen...)
- Waarom is bewegen belangrijk voor mensen en dieren? (Dan oefenen we onze spieren, dan maken we plezier...)
- Wat als we geen plek hebben om goed te rusten? (Dan zouden we moe zijn, dan zouden we pijn hebben, dan zouden we ongelukkig zijn...)
- Wat als we geen plek hebben om te bewegen? (Dan zouden we ons vervelen, dan zouden we pijn hebben, dan zouden we ongelukkig zijn...)

Daarom is het belangrijk dat dieren een huis krijgen dat perfect bij hen past!

- Wist je dat dieren anders rusten en bewegen hebben dan mensen? Sommige dieren slapen overdag, zoals de cavia. Andere dieren hebben veel meer rust nodig dan mensen, zoals de hond: wel 16 uur per dag!

Oog in oog | www.dierenwelzijnindeklas.be

16

Les 1 **THEMA: DIERENWELZIJN**
Dieren voelen zich goed

4 Verzorging

Toon de foto's van dieren waar de dierenarts van de foto's van de dierenarts (zie bijlage 2). Laat de kleuters de foto's en de foto's bekijken.

- Wat zie je hier? (Vuurwerk, pleister, schar, medijnen, stethoscoop, dingen die de dokter gebruikt, dingen om mee te verzorgen, dingen die helpen als je ziek bent, dingen van die dieren verzorgen...)
- Wat kan je met deze spullen verzorgen? (Mensen, dieren)
- Heeft de dokter deze spullen nodig? (Nee.)
- Dieren verschillen erg van elkaar. Je kan de dieren niet met dezelfde spullen en medicijnen verzorgen.

Neem enkele dieren uit het speelgoed als voorbeeld:

- Een konijn heeft lange tanden. De dierenarts moet kijken of ze niet te lang worden of zijn droog.
- Een paard heeft hoeven. Die moeten goed nagelkeken worden.
- Een kip kan ziek worden of haar nagels kunnen te lang zijn.
- Een kat kan een middel krijgen tegen wormen.

Maak de vergelijking met de verzorging van mensen.

- Dieren worden bij de dierenarts geholpen. De hoeven van een paard worden verzorgd door een hoefsmid. Wie helpt ons als we ziek of gewond zijn? (Dokter, verpleegkundige, ouders, in het ziekenhuis, ambulance, tandarts...)

Onderzoek kort de noodzaak van een goede verzorging:

- Waarom moeten mensen naar de dokter en dieren naar de dierenarts? Wat gebeurt er als we goed verzorgd worden? (Dan voel je je goed, dan heb je geen pijn, dan kan je blijven spelen...)
- Een kip kan ziek worden of haar nagels kunnen te lang zijn.
- Wat als we elkaar nooit zouden verzorgen? (Dan zouden we pijn hebben, dan zouden we doodgaan, dan zouden we ongelukkig zijn...)

Daarom is het belangrijk dat dieren de juiste verzorging krijgen!

Oog in oog | www.dierenwelzijnindeklas.be

Les 1 **THEMA: DIERENWELZIJN**
Dieren voelen zich goed

5 Niet bang zijn

Toon de foto's van dingen waar dieren bang voor kunnen zijn (zie bijlage 3).

- Wat zie je hier? (Vuurwerk, een vos (roofdier), grijpende handen (spakken), onweer, iemand die roept of druk doet!)
- Wat zouden deze foto's met dieren te maken hebben?
- Waarom zijn deze foto's met dieren te maken hebben? (Dieren, ze zijn er bang voor.)
- Zouden ze ook bang kunnen zijn voor de andere dingen op de foto's?
- Waarom zou een dier bang kunnen zijn voor vuurwerk of onweer? (Het is luid en het zijn felle flitsen, het dier weet niet wat het is.)
- Waarom zou een dier bang kunnen zijn als hij opgepakt wordt? (Het dier weet niet wat er gaat gebeuren.)
- Waarom zou een dier niet van rapen of van druk doen houden? (Het dier houdt van rust, het begrijpt niet wat er gebeurt.)
- Waarom zou een dier bang kunnen zijn voor andere dieren? (Het dier kan opgegeten worden, of ze kunnen gewond raken.)

Maak de vergelijking met de angst van mensen.

- Ben jij soms bang voor een van deze dingen?
- Vaar welke andere dingen zijn mensen en kinderen soms bang?

Onderzoek kort waarom bang zijn niet leuk is.

- Wie vindt het leuk om bang te zijn?
- Wat kan je doen als je bang bent? (Ouders roepen, verstoppen, hullen, weglopen, boos worden...)
- Wat zou je kunnen doen als je niet dat iemand anders bang is? (Crouden, knuffelen, de angst proberen wegnemen, stil zijn, iemand halen...)

Bang zijn is niet leuk, niet voor mensen en ook niet voor dieren. Daarom moeten we zorgen dat we de dieren niet bang maken!

Oog in oog | www.dierenwelzijnindeklas.be

Les 1 **THEMA: DIERENWELZIJN**
Dieren voelen zich goed

6 Kunnen doen als een echt dier

Toon de foto's van het dierenrechtsgedrag (zie bijlage 4).

- Wat zie je hier? (Een konijn verveest zich, cavia's zijn samen, een kat speelt, een hond graaft, een kip neemt een stoffend, paarden rennen...)
- Dieren doen graag hun eigen ding.

Neem enkele dieren uit het speelgoed als voorbeeld:

- Wat doet een hond nog graag behalve graven? (Zwemmen, rennen, knuffelen, spelen, uuffelen, wauffelen, samen zijn...)
- Wat doet een kat nog graag behalve spelen? (Drimmen, jagen, onderzoeken, luieren, krabben, zich wassen, garmen...)
- Wat doet een cavia nog graag behalve samen zijn? (Vingren, onderzoeken, zich verstoppen, elkaar verzorgen...)
- Wat doet een konijn nog graag behalve zich verstoppen? (Knagen, onderzoeken, rennen, samen zijn, spelen, elkaar verzorgen...)
- Wat doet een kip nog graag behalve zich wassen met stoff? (Piken, schrikken, samen zijn, op stek zitten, onderzoeken, op hoogte gaan zitten...)
- Wat doet een paard nog graag behalve rennen? (Onderzoeken, graven, samen zijn, door het zand rollen, ruten...)

Maak de vergelijking met het typische gedrag van mensen, meer specifiek kinderen.

- Doen jullie deze dingen ook soms?
- Wat vinden jullie heel leuk om te doen?
- Wat doet je graag samen met iemand anders?

Onderzoek kort waarom het belangrijk is dat je dingen doet die je graag doet.

- Wat voel je als je leuke dingen doet? (Blij, plezier, geluk...)
- Wat als je nooit kon doen wat je graag doet? (Dan zou ik me vervelen, dan ben ik droevig, dan moet ik iets anders doen, dan zou ik ongelukkig zijn...)

Daarom is het belangrijk dat dieren kunnen doen wat ze graag doet!

Oog in oog | www.dierenwelzijnindeklas.be

Les 1 **THEMA: DIERENWELZIJN**
Dieren voelen zich goed

7 Afsluiter: enkele tips

- Leermeer een lyfbaak van een dier. Laat de kleuters de diergedragverwachting op de lippen leggen.
- Zet een tentje in de klas met een deken in. Maak met een paar kinderen duidelijke bouwbeelden en speelgoed in het tentje mogen rusten. In het tentje wordt alleen perst. Druk doen is verboden.
- Leg de foto's spullen in de huiskook en maak er een praktijk van een dierenarts van. Laat de kleuters er knuffelen, verzorgen, maar geef ook verkleedspullen zodat ze zelf het dier kunnen spullen.
- Maak een troostplekje in de klas waar kleuters elkaar een knuffel kunnen geven of troost kunnen zoeken bij foto's van hun ouders.
- Laat de kleuters speelgoed opgraven in de zandbak of de zandbak.
- Geef de kleuters een kleine bol wol om mee te spelen.

1 **THEMA: DIERENWELZIJN**
Dieren voelen zich goed | BIJLAGE OVERZICHT

Oog in oog | www.dierenwelzijnindeklas.be

1 **THEMA: DIERENWELZIJN**
Dieren voelen zich goed | BIJLAGE OVERZICHT

Oog in oog | www.dierenwelzijnindeklas.be

1 **THEMA: DIERENWELZIJN**
Dieren voelen zich goed | BIJLAGE 1

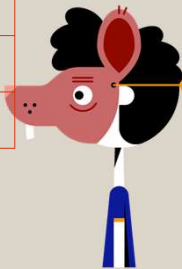

Oog in oog | www.dierenwelzijnindeklas.be

Resultaten

Cijfers van september 2020 tot en met december 2022	
Website bezoeken	24.196
Downloads	18.998
Accounts	1 328
Downloads lied	156
Downloads kalender	248
Fysieke kalenders verstuurd	4105

19

www.dierenwelzijnindeklas.be

www.facebook.com/dierenwelzijnindeklas

info@dierenwelzijnindeklas.be

20